

ביטול ערכו"ם

1. מסכת אהרן פרק ה' משנה א' (סד"ג, ושלוקו")
2. רש"י, על שם: ד"ג ושלוקו
3. רש"י, על שם: ד"ג מפרטמן
4. גוס, על שם: ד"ג אגלו (סד"ג, במגנ")
5. פגמי גשור, יו"ד סי' ק"ג סד"ג א' (סד"ג, עלם הגורח כולו")
6. שם על שם: (,,אמר רב שמעון... הפג און בו משוק היעורו סד"גו כוכביו")
7. שו"ע יו"ד סי' ק"ג סד"ג א'; ו"א"ע פ"ס ס"ק א'
8. ערוך השולחן יו"ד סי' ק"ג סד"ג י"ג
9. ערוך השולחן, פ"ס סד"ג כ"ב (,,וכן הרי... שיהיה נחוי")
10. Journal of Halacha & Contemporary Society VII, p. 71 ("If, for... au gratin")
11. מסכת מה ש-ו, גאריך 15-12-98 ("Our working... reason")
12. טור, יו"ד סי' ק"ג (,,שם נאשם עליו ישראל... ומנו מנה")
13. שו"ע יו"ד סי' ק"ג סד"ג ב'
14. Journal... VII, p. 72 ("This controversy... cooking process")
15. שו"ע יו"ד סי' ק"ג סד"ג ז'
16. Kashrus Kurrents, Bishul Akum ("Can bishul Yisrael... for bishul Yisrael")
17. שו"ע יו"ד סי' ק"ג סד"ג ז'
18. ש"ך, פ"ס ס"ק ז' (,,השפוח שלען... דמיוכו המהפ"ג" ו"יין הא"ו שם... ט"ס ז"ג")
19. שו"ת צ"ח אג"ת, חלק ט' סי' מ"א ס"ק י"ד (סד"ג, חז"ל מבייזטרו"פ")
20. Halacha Berura vol. 6 #4 "Microwaves"
21. ערוך השולחן, יו"ד סי' ק"ג סד"ג ז' (סד"ג, דפ"ס"ה אסופה")
22. שו"ע יו"ד סי' ק"ג סד"ג ט"ז (סד"ג, שאינם צריכים")
23. הרי"ב, שו"ת, מוספים חלק א' פרק ע"א #11 (,,וכן המקור...")

15 שו"ע יו"ד סי' ק"ט

ז (יז) אין שגירת (פ) כערה ובערו וסניקו מרגום ויבון שגין) התנוד מועלת (ז) אלא בפח אבל בשאר המתבשלים אין שגירת התנוד ולא הדלקת האש מעלה ומוריד אלא ההנחה דוקא לפיכך הרוצה לבשל במחבת בתנוד של עובד כוכבים צריך שיהיו ישראל המחבת לתוך התנוד למקום הראוי להתבשל בו :

הגה (ח) [יד] יש מולקין וסניקין לכו והלוקח כחם על (ב) חיסוי בנחלים מהני לענין כישול כמו לענין פח וכן מוכיח (הגהות ש"ד ונלמדן כלל מ"ג וצמדרי סל"ח) י וחסילין ויחיו על (ח) כוונה מהני ומוביל (ממשמעות מרא"י בנחה ש"ד וכל בו) [יט] ו"א דלשילין לא יחיה ישראל [כ] ולא הלך שם קיסם רק שבעובד כוכבים הליק האש מהני על ישראל גרי (או"ש שם כחם מה"ס) :

17 שו"ע יו"ד סי' ק"ט

ד [ט] יש מי שמתיר (ג) ז (ט) בשפחות שלנו [י] ויש מי שאוסר ואפילו בדיועבד (השוכה רש"ב סי' ט"ח) :

הגה [יא] וכדועבד יש לקמור חרבי המחירים (ארוך כלל מ"ג והגהות ש"ד) [יב] ואפילו לכהחלים טועין להקל בבית ישראל מהשפחות והעגדים מנשלים בבית ישראל (ד) כי לי חספר עלה יתחה חמד מבני הכית מעט (סג) :

Kashrus Kurrents (STAR-K), Bishul Akum 16

• Can bishul Yisroel be achieved by setting a timer that will ignite the oven at set intervals? No. Since the Yehudi does not perform direct lighting of the oven it would not qualify for bishul Yisroel. In commercial settings (e.g. hotels, hospitals or factories) where large boilers provide the steam for the cooking equipment, bishul Yisroel requirements would be fulfilled if the Yehudi flips a switch or presses a button that directly ignites a boiler.

If the action that is done by the Yehudi causes an indirect lighting of the oven, that action would not qualify for bishul Yisroel. Hence, dialing a number that in turn trips a switch that in turn lights an oven would be considered a "grama", an indirect action that would not qualify for bishul Yisroel.

18 שו"ע יו"ד סי' ק"ט

ב בשפחות שלנו . שקגיותו לנו דמלאכה דעבד העובד כוכבים דישאל הוא ומחבר עליו בשבת מן המורה ולחיה בכלל עובד כוכבים והלך ליתיה בכלל גזרות החנות ע"כ השוכה רמב"ן שכתב בית יוסף וד"מ ובסוף שפחות מיידי המחבר אמר לא בשפחות שלנו שגזירות אלו שאין קגיותו לנו רק ששכרו לשלם ואין לנו מוחסין עליהם בשבת

כמו שכתב בא"ח סימן ט"ד וז"ל כ"ח ולפי"ו מ"ש הרב וכדועבד יש לסמוך חרבי המחירים לא ח"ש בשפחות שלנו וז"ל דק"י אשפחות דמיידי המחבר א"ו ר"ל דיש לסמוך חרבי המחירין בישולי עובדי כוכבים בבית ישראל והוא דעת ר' הגר"ש שהביא בטור וז"ל כ"ח וז"ל ובת"ח כלל מ"ה דין י"ז בס"א ח"ה והוא בא"ח כלל מ"ג דין י"ג ח"ה הרב לא דקדק בזה דעיקר דמילתא סמוך אשפחות דח"א שלא יתחה אחד מבני הבית מעט (ענין בח"ו של מהר"ש"ל סי' ט"ה מבית חסונה רמב"ן סי' קמ"ג דיש מרטוחו מחירין בשפחות מעט דאין איסור משום בישולי עובד כוכבים אלא בעושה מלכותו משום גזירת החנות אבל אלו השפחות והעבדים שלנו שנושאים כע"כ בין ירוש' בין לא ירוש' אין צוה קירוב הדעת ומ"מ אין דבריהם מחורין ואין לנו סומכין ע"ז ולאו מוכיחן איסור אפילו כדועבד ע"כ ע"כ וכן הוא בהשוכה רש"ב"א סימן ס"ח ולפ"ו י"ל דסגרת המחיר שכתב המחבר הוא מעטם זה ולזה כתב הרב דיש לסמוך עליהם כדועבד אלא דבני וד"מ לא זכר עט"ס זה

19 שו"ע יו"ד סי' ק"ט

ב כתב המור וז"ל וכתב הרשב"א כלים שבשלו בהם כותים רברים שיש בהם משום בישולי כותים אסורין לפיכך צריך ליהודר בשפחות שבבית ישראל המכשלות לעצמן וכו' ולא נהירא לא"א הרא"ש ז"ל וכתב שא"צ לחוש לזה כלל שלא החמירו בנישוליהם לאסור פליטתו עכ"ל ומעטו של הרא"ש כמ"ש הרא"ה בס' ברוך הבית (מה"כ נ"ג ס"ז) דכיון דמעט האיסור הוא משום התנות ובפליטות לא שייך איסור התנות אבל הרשב"א כתב שם דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון וכיון שהם אסרו המאכל ממילא דהפליטה אסורה

שו"ע יו"ד סי' ק"ט

יד) ובהיות לנו כל האמור בצידוד צדדי היהר בנידוננו יש להוסיף גם סניף נוסף מה שהבישול הוא לא של בעל בית אלא של פלטר. דהיינו בית חרושת. ודעת המהר"ט צהלון בתשובתו סי' קס"א דגם בבישולי גברים איכא היתור של פלטר כמו בפת. והעתיק דבריו גם בס' פחד יצחק ערך פת גוי מהחירו. וכן בספר ישרי לב חו"ד אות ב' סק"ג עיי"ש. והן אמנם דהודיא ז"ל בשו"ב סי' קי"ב אות ס' כתב להשיג בזה על המהר"ט צהלון ולהוכיח דדוקא בפת התירו משום חיי נפש ע"ש ובשדי חמד מערכת בשולי עכ"מ אות ד' עיי"ש, וכ"כ בן בהדיא גם בשו"ת ריב"ש שם בס' תקי"ד דבשאר המתבשלים אין טעם זה כלום דמשום חיי נפש הקילו בפת ע"ש. והכי העלה בפשיטות גם הפרי חדש בס' קי"ב סק"ו עיי"ש, אבל לסניף בודאי חזי זה לאיצטרופי

20 שו"ע יו"ד סי' ק"ט

מז כ (למ) כ כלים שבשל בהם העובד כוכבים לפנינו דברים שיש בהם משום בישולי עובדי כוכבים לא צריכים (י) הכשר (מ) כ ויש אומרים שאינם צריכים

Halacha Berura vol. 6 #4 20 Microwaves

There is a machlokos haposkim whether food cooked in a microwave is subject to the laws of bishul akum. The rays produced by the microwave heat any liquid that is contained in the food that is being cooked. The heated liquid then cooks any dry solids in the food. Some poskim maintain that bishul akum is not applicable since fire is not being used to cook the food, and such a method of cooking was not prohibited by Chazal. Other poskim maintain that it is forbidden nonetheless, since nowadays it is considered a normal way of cooking. In addition, the cooked food is almost identical in taste to food cooked over a fire, and therefore a microwave would be included in Chazal's enactment of bishul akum. Reheating precooked foods in a microwave by a goy is definitely permitted.

2

וכאן המקום להעתיק רשימת חכמי שלט"א העוסק בעניני הכשרות באר"ב, והיא תוכן שיחתו של רבנו בביקור הנ"ל אצלו בחדשי חיון האחרונים, ח"ל: הצעתי לפני הגאון זצוק"ל שאלות וספיקות רבים בנוגע לעניני ביטול עכרים, ולאחר שראה שאינני חותר אחר קולא דוקא הסכים לענות לשאלותי, באופן כללי, ובה היה דבריו אלי, שנאמר בכאב לב גדול ובהתרגשות עצומה: אומר לך שיטתי בכללות ענין ביטולי עכרים בזמננו. הנה בדורותינו נתרבו נשואי התערובת ר"ל, בפרט באר"ב, באופן שלא היה מעולם בכלל ישראל, ובהאי שומה עלינו לחקור ולפשפש איכה נהייתה הרעה הגדולה הזאת, אכן כבר גילו לנו חכמינו ז"ל להדיא שורש הדבר, ואמרו שהגורם לנשואין עם גויים ר"ל הוא אכילת פיתם וינם, כמבואר בגמ' ע"ז ל"ה ע"ב וטוש"ע סי' קי"ג, והנה תחת שישמרו בכל עוז על גזירות חז"ל הללו הורגלו בדורותינו לחתור ולחפש אחר כל מיני קולות בזה, אשר הם דאי נגד רצון חז"ל, וגברה המכשלה כאשר נמשכו איה מן המורים במדינות חז"ל לחקל קולות גדולות ביותר נורמו לי הגאון זצוק"ל שבדאי ידוע לי לאיזה קולא כותנתו, ונראה שנתכוון למה שהקילו דסגי בהדלקת מנורת השמל או מנורת לייט בהתנור. הערת הרושם, סוף דבר אין אנו נוהרים לדאבונו כראוי באלו הענינים, וראייה ברורה לזה הוא עצם המצב המהירד וה"טראגדי" הללו של נשואי התערובת, שהורד לנו חז"ל בבידור שהגורם לזה הוא ביטולי עכרים ויין נסך כניל. והנה בכל פוזרות ישראל קמו אנשים נכבדים יראי ד' ורבים בפעולות גדולות ועצומות למניעת נשואי תערובת, אבל עדיין לא נושעו מן הצרה הגדולה הזאת, ויש לדעת כי הסיבה לכך היא כי בו בזמן שמתאמצים להציל הנפשות מלהטמע בין הגויים ר"ל, עדיין ממשיכים לאחוז בכל אותן קולות שהן ההיפך הגמור מרצון חז"ל בתקנותיהם. ולכן העצה היחידה לכך היא לילך מן הקצה אל הקצה, ולהחמיר עד מקום שירינו מגעת, ואע"פ שאנו בני אשכנז יוצאים ביד רמיא ואינו זויס מהוראותיו, עכ"ז כראית היא הצלת ישראל שנרחוק בשבילה ככל האפשר במה שהקיל הרמ"א, ונחמיר בכל עניני ביטול עכרים כמעט כשיטת הביי נולדוגמא נקט הגאון זצוק"ל ב' הלכות, הא' בהא דהקיל הרמ"א בידר סי' קי"ג סי' בהדליק הנכרי את האש מאש של ישראל, שיש להחמיר ראם הבעיר הישראל אש קטנה (פיילוט"י) מותר שידליק ממנה הנכרי תחת סיד אחד בלבד, אבל אם בא להדליק האש תחת סיד גוסף צריך הישראל להדליק שוב את האש הקטנה (ה"פיילוט"י), וכן על כל סיד וסיד. והבי' בהא דהתיר הרמ"א בסי' קי"ב סי' דסגי בהכשרת התנור פעם אחת אם לא יעמוד בלא היסק אפי' כמה ימים, דבזמננו עלינו להחמיר בדבר ולהכשיר רק מה שהונח כבר בתוך התנור בשעת ההכשר ותו לא. ועיין ערך השלחן ירד סי' קי"ג סמיד דדבר הרמ"א הם לענין דיעברת, ובאמת אם יתנו אחינו בני ישראל אל לבם ויבינו גדל הסכנה שיש בהקלות הללו, יתאמצו להעמיד ממונים ומשגיחים בכל מפעל ומפעל, שהיא התקנה הטובה ביותר, ואם אין זה באפשרי יעשו עכ"פ במדת האפשר. וסיים הגאון זצוק"ל ואמר לי: אשריכם אם תצליחו לקיים העצות הנכונים ברוח כותנתם האמיתית של חז"ל, ואם תזמנו ביטול עכרים בן אחיבי היראים והחרדים לדבר ד', תצילו עי"ז את זרע בית ישראל הרחוקים משמירת התורה מלהטמע בין הגויים חז"ל, וגדל יהיה שרכם מן השמים. ע"כ רשימת הדברים הנ"ל.